

VOCABULARI BÀSIC D'ECONOMIA
PER A ESTUDIANTS DE PERIODISME

Joaquim Perramon

Departament de Periodisme UAB - Bellaterra
Gener de 2010

Acció

Cada una de les parts alíquotes en què es divideix el capital d'una societat anònima, i segons les quals se senyalen les responsabilitats i els guanys dels socis. DCVB

Accionista

Posseïdor d'una o algunes accions d'una societat DCVB

Actiu

- Conjunt de tots els béns i drets amb valor monetari que són propietat d'una empresa, institució o individu, i que es reflecteixen en la seva comptabilitat. DRAE
- Drets acumulats sobre inversions, estocs, mercaderies, caixa. JP/ Tamames 1992

Actiu circulant

Estocs, mercaderies, caixa i altres actius variables associats pel procés productiu. JP

Actiu Fix

Inversions, drets i actius que no son variables. JP

Actiu financer

Nom genèric que es dona a les inversions en títols valors (accions, obligacions, bons, fons públics, etc.), certs drets sobre immobles (opcions, títols hipotecaris), documents expressius de crèdits, cupons de subscripció preferent, etc. Tamames

Actiu intangible

Actiu de caràcter no monetari, sense aparença física, que resulta identificable. Formen part d'aquest tipus d'actius els drets, les patents, les llicències o altres actius immaterials el valor dels quals és de vegades difícil de quantificar. LC

Administrar

Ordenar i organitzar l'ús i l'aprofitament dels recursos materials, humans, financers i tècnics que hom disposa. JP/LC/DRAE

Agència Tributària (Agència Estatal d'Administració Tributària AEAT)

Organisme de dret públic adscrit al Ministeri d'Economia i Hisenda. Creat al gener de 1992, gestiona la recaptació fiscal a Espanya. LC

Amo

Que té el domini (EC). No sempre coincideix propietat i domini d'una empresa, la qual cosa és cabdal per un inversor perquè tal com assenyalava Adam Smith (1776.Llibre V, tercera part, article 1) : “...són administradors dels capitals d'altri i no dels seus, no es pot esperar que els vigilin amb la mateixa atenta vigilància amb que acostumen a vigilar els socis d'una companyia col·lectiva (personal)” . JP

Amortitzacions

Extinció gradual d'una actiu en el temps. JP

Ampliació de capital

Augment del capital social que es pot dur a terme de diferents formes: mitjançant l'emissió d'accions noves amb prima d'emissió o sense, mitjançant l'emissió d'accions noves amb càrrec a reserves, canviant obligacions per accions, mitjançant el bescanvi de bons o d'obligacions per accions, etc. LC

Anàlisi fonamental

Conjunt de procediments orientats a determinar el valor intrínsec d'una empresa. JP

Animal spirits

Expressió encunyada per l'economista John M. Keynes per a referir-se a la influència que la naturalesa humana, l'estat d'ànim i la il·lusió tenen en l'economia. JP

Aranzel

Drets de duana o altres impostos exigits per a la importació d'una mercaderia. LC

Arbitratge

Operació de canvi de valors mercantils, en la qual es busca el guany aprofitant la diferència de preus entre unes places i altres. DRAE

Arrendatari

Persona física o jurídica que adquireix l'usdefruit d'un bé o de part d'ell durant un període de temps a canvi del pagament d'una renda. LC

Atur

Situació en la qual es troben les persones que estarien disposades a treballar però que no troben feina. És sinònim de “desocupació”. LC

Avantatge comparatiu

Capacitat per a elaborar un producte a menor cost comparatiu que la competència, en el cas de les societats, o que altres països, en el cas dels Estats. LC

Auditoria

Revisió detallada de la comptabilitat d'una societat realitzada per part d'un auditor amb l'objectiu de verificar si opera adequadament i d'acord amb la legalitat, així com del seu *modus operandi* en general. LC

Autònom

Subjecte econòmic que en el seu treball, generalment individual, aporta per sí mateix els factors de producció (mà d'obra i capital). Tamames

Balanç de situació

Document comptable que reflecteix la situació d'una societat en un moment determinat, i en el qual constata, sistematitza i valora els seus actius, passius i el seu patrimoni net. LC

Balança de pagaments

Estat comparatiu dels ingressos i els pagaments (o entrades i sortides) d'una economia nacional per tots els conceptes. Es compon de diverses sub-balances: de mercaderies (importacions menys exportacions); de serveis (nòlits, assegurances, turisme, etc.); de transferències (remeses d'emigrants, donacions, etc.); de capital a llarg termini (inversions directes en empreses, en borsa, en immobles,, crèdits, etc.), i de capital a curt termini (moviments monetaris). Tamames

Banc Central

Responsable de la política monetària d'un país. Wikipedia

Banca

Activitat mercantil per la qual es prenen recursos aliens per a desenvolupar operacions actives en forma de crèdits als clients. Tamames

Bancarrota

Acte de cessar en el comerç per haver perdut el capital i veure's en la impossibilitat de satisfer els deutes. DCVB

Barreres d'entrada

Traves legals i d'altres tipus que dificulten l'ingrés de noves societats en un mercat, generalment en expansió o emergent. LC

Bé

Qualsevol objecte o servei capaç de satisfer una necessitat, que pot ser objecte d'apropiació i produir beneficis patrimonials. LC

Bé col·lectiu

Bé que no té caràcter d'exclusiu, de manera que pot ser utilitzat per diversos subjectes o per tota la societat. Els exemples més típics són els serveis que presten les administracions (la justícia, la defensa, les carreteres, etc.). LC

Benefici

Diferència entre el pagament a tots els factors contractats i el producte obtingut. El benefici empresarial té caràcter residual i retribueix l'encert de l'empresari o inversor sota unes condicions incertes. JP

Benestar econòmic

Segons la teoria de l'economia del benestar, situació en la qual preval l'alta producció, la distribució igualitària de la renda i la modificació o supressió de les activitats perjudicials per a l'ésser humà, encara que resultin rendibles. LC a partir de Tamames

Bestreta

Quantitat avançada d'un pagament, sigui per a una compra, per a un empleat, per a un proveïdor, etc. LC

Bitllet

Instrument de pagament emès pel banc central que representa una quantitat de diner líquid. LC

Blanquejar de diner

Expressió col·loquial per referir-se a les diferents formules existents per a legalitzar, d'alguna manera, les disponibilitats de diner negre. Tamames

Bo

Títols de renda fixa amb un venciment a més curt termini que les obligacions, pels quals es desemborsa un import en el moment de la seva emissió que es recupera al venciment i pel qual es percep un interès. Acostumen a ser valors al portador i negociables en borsa. LC

Bombolla

Augment persistent i generalitzat del preu dels bens o drets de determinats mercats causat per la il·lusió dels que tenen o desitgen posseir tals béns o drets,

de que poden obtenir beneficis gràcies a que els preus futurs sempre han de ser superiors als passats. JP

Borsa de Valors

Denominació completa de la borsa, també anomenada “borsa de comerç”. Es tracta d'un mercat financer en el qual es compren i venen títols de renda fixa i variable, béns, matèries primeres i altres actius financers. LC

Burocràcia

Influència excessiva dels funcionaris públics en els negocis de l'Estat o els emès poders públics. Tamames

Business angels

Particulars adinerats que inverteixen en empreses noves en fase de creixement que no cotitzen en un mercat oficial. Es poden anomenar “inversors informals”. LC

Cànon

Prestació pecuniària periòdica que grava una concessió administrativa o l'ús del domini públic. Tamames

Canvi

Valor relatiu entre dos actius, normalment valors borsaris o divises. JP

Capital

Dret sobre uns actius que poden generar beneficis. (semblant a la segona accepció de l'Enciclopèdia Catalana). Capital deriva del llatí *caput* (cap de bestiar) probablement al llarg del temps en referència als caps de bou que representaven la mesura de valor en termes reals. JP /Ifrah

Capital humà

Concepte referent a l'acumulació de les capacitats humanes econòmicament productives. Larousse

Capital risc

Fons invertits en empreses de nova creació o en forta expansió que, per aquest fet o pel sector en què treballen, són considerades d'alt risc. Aquest alt risc és compensat per unes perspectives de rendibilitat elevades si l'empresa tira endavant. JP /LC

Cartel

Acord il·lícit entre diverses empreses d'un sector per a evitar la competència i regular d'aquesta manera la producció, la venda i els preus. LC

Cash Flow

Quantitat neta de diners generada per una societat amb la seva activitat comercial i altres ingressos, és a dir, diferència entre els ingressos i els pagaments. La seva correspondència en català és “flux de caixa”. LC

Cistella

Conjunt virtual de valors. Per exemple cistella de fons, de monedes, d'accions,... També *cistella de la compra* per indicar el preu dels aliments calculats ponderant el preu de cada un d'ells d'acord amb la seva importància relativa dins la cistella. JP.

CNMV

Acrònim de Comissió Nacional del Mercat de Valors, organisme responsable de la vigilància i supervisió del mercat de valors. LC

Competència

Rivalitat d'interessos entre persones que persegueixen el mateix objecte, especialment entre els qui exerceixen el comerç o indústria. DCVB

Comptabilitat

Sistema adoptat seguint determinades convencions per a assentar correctament el valor dels béns, drets i obligacions d'una persona física o jurídica. LC

Compte de resultats o de pèrdues i guanys

Estat que recull la imatge fidel dels resultats del funcionament de la societat. LC

Comptes consolidats

Comptes que han de presentar els grups de societats que en tenen una de dominant comuna. LC

Compte de la vella

Fer comptes rudimentàriament. EC. Simplificació dels comptes en la que hom extreu els aspectes essencials. JP

Confiança

Esperança ferma que es té d'algú o alguna cosa. DRAE

Concurs

Competència entre els qui aspiren a encarregar-se d'executar una obra o prestar un servei sota determinades condicions, a fi de triar la proposta que ofereixi majors avantatges. DRAE

Coneixement

Capacitat d'actuació. JP/ Karl E. Sveiby (Michael Polanyi i Ludwig Wittgenstein)

Confusió

Estat d'incertesa que es genera quan hom disposa simultàniament d'indicis a favor d'una hipòtesi i també de la hipòtesi contrària. JP

Conveni col·lectiu

Acord sobre les condicions laborals que han de regir en una empresa o sector, com ara salaris o jornada laboral, pactat entre la patronal i els sindicats que representen els treballadors. LC

Consell d'Administració

Òrgan directiu col·legiat que estableix la política d'una societat i en supervisa l'actuació de la direcció executiva. Els seus components són nomenats per la Junta general d'accionistes o un òrgan equivalent. LC

Conseller delegat

Membre del Consell d'Administració en el que es deleguen competències executives. JP

Consum

Despesa en béns o serveis que s'extingeixen amb el seu ús. JP/ Tamames

Contracte

Pacte oral o escrit, entre dues parts o més, per a donar o fer una cosa determinada i al compliment de la qual s'obliguen. LC / DRAE

Cooperativa

Modalitat associativa d'una empresa en les quals els socis disposen del mateix poder. Tamames

Corrupció

En les organitzacions, especialment en les públiques, pràctica consistent en la utilització de les funcions i mitjans d'aquelles en profit, econòmic o d'altra índole, dels seus gestors. DRAE

Cost

Despesa que s'ha d'assumir per a l'obtenció o adquisició d'un bé o un servei. LC

Cost fix

Despeses que no experimenten cap variació independentment dels nivells de producció. LC

Cotització

Preu oficial al qual es pot comprar o vendre un bé, una mercaderia, un valor o una divisa en un mercat regulat. LC

Crack borsari

Ensulsiada de les cotitzacions en un moment concret. LC

Creació de diner bancari

Procés consistent en que el banc lliura un crèdit contra un dipòsit rebut i, pel fet que aquest crèdit pot ésser utilitzat immediatament pel beneficiari com a pagament, es crea diner. Wikipedia

Crèdit

Capacitat d'una persona o entitat de disposar de recursos financers. Normalment aquesta capacitat es concreta en un dret reconegut per una entitat de crèdit. JP

Creditor

Aquell envers qui es té un deute. DCVB

Crematística

Art de guanyar diners. JP/ Aristòtil.

Crisi

Fase circumstancialment difícil que travessa una persona, una empresa, una indústria, un govern, etc. DIEC

Cupó

En el context borsari, antigament, parts del títol físic que se n'anaven desprenent per a realitzar el cobrament de dividendes, la subscripció d'accions noves, etc. Actualment se segueix parlant de cupons quan s'exerceixen aquests drets. LC

Dèficit

Situació que es produeix quan les despeses són superiors als ingressos. LC

Demanda

Béns o serveis que els consumidors estan disposats a adquirir. JP

Descompte

- En un context bancari, bestreta de l'import d'un efecte mercantil que encara no ha vençut al seu tenidor per part d'una entitat financera, que rep una comissió juntament amb els interessos corresponents. LC
- En un context mercantil, disminució feta sobre el preu original. LC

Deslocalització

Trasllat de centres de treball dels països desenvolupats a països en desenvolupament o subdesenvolupats amb la finalitat de reduir costos. LC

Deute

Obligació de pagar una quantitat de diner. LC
Quantitat o cosa que es deu. DCVB

Devaluació

Depreciació del tipus oficial de canvi d'una divisa. LC

Diner

Mitjà de valoració i pagament dels intercanvis. Larousse

Diner negre

Diner ocult a efectes fiscals. JP/LC

Dipòsit bancari

Dipòsit realitzat per una persona física o jurídica, el dipositant, en una entitat financera, que pot recuperar, si escau amb els interessos meritats, d'acord amb les condicions esmentades en el contracte pel qual es formalitzi l'obertura del dipòsit esmentat.. LC

Dilució

En un context borsari, disminució del valor de cada acció com a conseqüència d'una nova emissió o de la conversió de bons o obligacions en accions. LC

Dividend

Atribució del benefici d'una empresa als accionistes. Pot expressar-se en percentatge de capital dels accionistes o en la quota absoluta que correspon a cada acció. Bricall

Duana

Oficina pública administrativa, establerta en un lloc d'accés al país, que s'encarrega de registrar, en el tràfic internacional, les mercaderies que s'importen o s'exporten; de fer complir les lleis corresponents en matèria d'importació o exportació (sanitàries, migratòries, etc.) i de recaptar els impostos corresponents o altres drets. LC

Economia submergida

Conjunt d'activitats econòmiques realitzades de manera oculta per a la Hisenda Pública, per la qual cosa no figura en les estadístiques oficials. LC

Eficiència

Utilització eficaç dels recursos disponibles amb la qual s'aconsegueix la màxima producció possible. LC

Emissió

Posada en circulació de monedes, bitllets o valors mobiliaris LC

Empresa

Unitat de decisió econòmica que pot tenir diverses formes i que utilitza i remunera treball i capital per a produir i vendre uns béns i uns serveis en el mercat amb la finalitat d'obtenir un benefici i rendibilitat (Larousse).

Empresa informativa o de comunicació

Empresa que ofereix un producte o servei informatiu o de comunicació per a una audiència o per a una altra empresa. MS

Emprenedor

Que emprèn amb resolució accions dificultoses i incertes. JP/ DRAE

Empresari

Persona amb drets sobre la titularitat d'una empresa que assumeix la responsabilitat principal de la mateixa i que descobreix i materialitza oportunitats de reassignació dels recursos productius. En una economia oberta l'empresari és innovador. JP / Serra Ramoneda

Empriu

Bé d'ús públic al qual té accés tota la comunitat. Lloc o dret d'aprofitament col·lectiu i gratuït. L'origen del terme està en camps o llocs dels pobles que podien ser emprats per qualsevol de membre de la comunitat. Quan el nombre d'usuaris potencials creix l'ús del bé s'ha de regular per a que no s'esgoti o es malmeti (la tragèdia dels emprius = *the tragedy of the commons*). JP

Escandall

Descomposició del preu d'un producte en unitats de cost. JP

Especulació (angl. *speculation*)

Adquisició de drets esperant vendre'ls amb una revalorització a curt termini. L'especulació respon a un comportament racional que considera el risc i el guany esperat, si bé se li dóna un sentit pejoratiu. A diferència de l'inversor, l'especulador compra i ven a curt termini no en funció del valor de les accions d'acord amb la riquesa que generen, sinó en funció de la psicologia o l'opinió en el mercat. JP/ John Burr Williams/ J.M. Keynes

Espoli

Desposseir (algú) d'allò que li pertany (DIEC). Despollar amb violència o amb iniquitat (DRAE)

S'aplica a regions: l'espoli sud-americà. També s'utilitza per a referir-se al buidat (*tunneling*) mitjançant una transferència d'actius o beneficis d'una societat a altres societats en benefici de la receptora i perjudici de l'emissora. Per exemple, l'espoli del Palau de la Música. JP

Estafar

Demanar o obtenir diners o coses de valor amb artificis i enganys, i amb ànim de no pagar. DRAE

Estalvi

Part de la renda que en un període no despesa en consum. JP *Qui estalvia quan pot, gasta quan vol (Amades)*

Estoc

Quantitat de mercaderies que hi ha dins magatzem o en el mercat. DCVB

Estadística

Estudi de les dades quantitatives de variables econòmiques, ecològiques i socials. JP

Hi ha organismes públics dedicats a recollir i produir estadístiques d'acord amb les competències de l'Administració de la que depenen. Per exemple l'Eurostat, l'INE, l'Idescat,...

Estudi de mitjans (*media research*)

Sondejos orientats a determinar l'audiència dels mitjans de comunicació. JP

Ètica

Conjunt de preceptes o recomanacions versemblants que poden ser útils per assolir el benestar personal i col·lectiu en un entorn social marcat per la incertesa i complexitat. Tals preceptes poden tenir un caràcter econòmic o ecològic. JP

Val més consciència que diners. Qui te or no té cor (Amades)

Euribor

Acrònim d'*Euro Interbank Offered Rate*, tipus d'interès d'oferta en el mercat interbancari de l'euro. Es tracta del tipus d'interès aplicat a les operacions interbancàries a l'eurozona. LC

Existències

Mercaderies que encara no s'han despatxat (DCVB)

Expert

Versat en la coneixença d'una cosa per la pràctica. EC

Expectatives econòmiques

- Perspectives d'assolir uns objectius econòmics o que les magnituds econòmiques evolucionin d'una manera determinada. LC
- Consideració de l'evolució previsible de certes magnituds. EC.
- Creences per les quals l'esforç relacionat amb el treball portarà a una realització reeixida de la tasca. Diccionari d'economia UPC.

Exportar

Vendre mercaderies o serveis a l'estranger. LC

Externalitat

Situació en la qual les accions d'una persona física o jurídica tenen una influència sobre una altra o unes altres. Pot ser positiva o negativa. LC

Finançar

Aportar els recursos econòmics per a la creació d'una empresa, o el desenvolupament d'un projecte o el bon fi d'una operació comercial. Tamames

Factura

Document que expedeix el venedor i lliura al comprador en el qual consta la data de l'operació, el nom del comprador i el venedor, l'import, la quantitat i descripció del producte o servei, etc. LC

Fallida

Mancament; acte de faltar a una obligació, llei, costum, etc. DCVB

Fiança

Penyora que ofereix el deutor com a garantia d'un pagament. LC
Qui fiança fa, cara li costa (Amades)

Fiasco

Fracàs econòmic d'un projecte, amb la connotació de que s'ha produït per imprudència, manca d'estudi o càlcul i inclús frau i mala fe. Tamames

Fiscalitzar

Vigilar i comprovar que els ingressos i despeses s'ajusten al pressupostat. Tamames

Fons

Quantitat de diner reunida per a una finalitat determinada. LC

Fons de maniobra

Veure capital circulant (*working capital*)

Fons de serps (*snake box*)

En certes administracions públiques escassament ètiques existeixen determinades quantitats, no ben identificades en els pressupostos, per a ser utilitzades en tasques poc transparents de finançament de campanyes d'imatge, corrupció de mitjans de comunicació, compra de líders d'opinió, etc. Tamames

Fons propis

Recursos de l'empresa que provenen d'ella mateixa (autofinançament) o dels seus propietaris. Larousse

Fortuna

Sort favorable. DRAE

Patrimoni, béns que hom posseeix. DIEC

Divinitat romana que distribuïa cegament els bens i els mals. *Els diners, gairebé mai no van a qui els mereix (Amades)*

Franquícia

Contracte pel qual l'empresa franquiciadora concedeix a la franquiciada el dret a comercialitzar els seus productes o prestar els seus serveis sota la seva denominació, tot complint els requisits establerts. LC

Frau

Engany amb què hom procura beneficiar-se en detriment d'altri. DCVB

Free Lance (periodista...)

Periodista empleat per compte pròpia venen reportatges a diferents mitjans de comunicació.

Gerent

El qui dirigeix els afers i porta la firma d'una empresa mercantil o industrial. DCVB

Girar

Expedir (lliuraments, ordres de pagament, cabals) DCVB

Globalització

Integració dels mercats financers i de l'activitat econòmica en general a escala mundial, sense que les fronteres constitueixin una barrera. LC

Gurú

Pres de la denominació dels mestres hinduïstes, en el context de l'economia es refereix a la persona a qui es reconeix una autoritat intel·lectual tan elevada que fa que els seus judicis siguin pràcticament indiscutibles. LC

Hipoteca

Garantia real que vincula la propietat d'un bé immoble al compliment d'una obligació de pagament, de manera que en cas d'impagament el creditor té dret a executar la hipoteca per a rescabalar-se del deute. LC

Ignorància

Incertesa caracteritzada per la manca d'indicis a favor i en contra d'una de terminada hipòtesi. JP

Il·lusió

Engany degut a una falsa aparença. Per exemple la il·lusió monetària quan hom creu que els salaris augmenten sense tenir en compte l'efecte de la inflació. DIEC/JP

Importar

Comprar mercaderies o serveis a l'estranger. JP

Incertesa

Situació en la que una hipòtesi i la seva contrària poder simultàniament creïbles o bé admissibles. JP

Impost

Tribut o càrrega fiscal que s'exigeix per llei amb caràcter general i obligatori, normalment en funció de la capacitat econòmica dels que estan obligats al seu pagament. LC

Impost de societats

Impost que grava els beneficis obtinguts per les empreses. LC

IVA

Impost sobre el Valor Afegit. Carrega el preu de tots les transaccions comercials. JP

Indemnització per acomiadament

Remuneració que una empresa deu als empleats com a conseqüència de la decisió de l'entitat de resoldre el contracte de l'empleat abans de l'edat normal de retir; o bé la decisió de l'empleat d'acceptar voluntàriament la conclusió de la relació de treball a canvi d'aquells beneficis. LC

Índex borsari

Índex ponderat de les cotitzacions dels principals valors mobiliaris d'una borsa de valors. Les seves variacions indiquen l'evolució del mercat. LC

Inelasticitat

Característica aplicable a una variable que no és sensible a les variacions que experimenta una altra amb la qual està relacionada. LC

Inelàstica és la demanda tabac, petroli,... Quan un producte és inelàstic, més fàcilment pot ser objecte d'especulació. JP

Inflació

Desequilibri econòmic que es tradueix en una alça contínua del nivell de preus. Larousse

La inflació s'acostuma a mesurar amb l'Índex de Preus al Consum de d'Institut Nacional d'Estadística (INE)

Informació

Formalització del coneixement. JP/ Sveiby

Informació asimètrica

Quan un dels potencials concertants d'una operació econòmica disposa d'informació més rellevant respecte l'objecte de la operació. Per exemple, la compra venda d'un cotxe de segona mà, les assegurances. La informació asimètrica dificulta el desenvolupament dels mercats afectats per aquest problema.

La regulació administrativa també està afectada per la informació asimètrica. JP

Innovar

Aconseguir obtenir un rendiment econòmic amb la introducció de millores o novetats en els bens o serveis o en els mètodes de producció. JP

Intangibles

Dins de l'economia de l'empresa, es diu de totes les activitats, inversions, etc. que no tenen materialització concreta en actius fixes, en existències e matèries primeres, o en estocs de productes acabats. Tamames

Inversió

Adquisició, amb estalvi propi o aliè, per part d'un subjecte que comparteix o assumeix íntegrament la titularitat global, de béns de capital destinats a obtenir un rendiment positiu previsible segons un pla d'empresa. JP

Adquisició normalment a la Borsa, amb estalvi propi o aliè, per part d'un subjecte que comparteix o assumeix íntegrament la titularitat global, de béns de capital destinats a obtenir un rendiment positiu previsible actuant motivat per una esperança de guany com a premi a assumir un determinat risc. JP

Junta d'accionistes

Reunió general dels accionistes d'una societat anònima, en la qual s'adopten les decisions més transcendents per a la seva direcció, com ara triar el Consell d'administració o canviar els seus membres, aprovar els comptes, decidir sobre fusions o OPA, etc. Pot tenir un caràcter ordinari o un d'extraordinari. LC

Leasing

Lloguer amb dret de compra. LC

Liquidació

Acte de saldar un compte. LC

Liquiditat

Disponibilitat de diner en efectiu o d'actius financers convertibles en efectiu de manera fàcil i ràpida. LC

Lleoní

Aquell contracte que només és avantatjós per a una de les parts. LC

Lletra de canvi

Document de comerç pel qual una persona mana a una altra que pagui una quantitat determinada en un temps també fixat. DCVB

Llicència administrativa

Document administratiu pel qual s'autoritza a exercir una activitat. LC

Lobby

Organització formada per un conjunt de persones físiques o jurídiques amb uns interessos comuns que tenen la intenció d'influir en la gestió de les administracions públiques o en el seu procés legislatiu. La seva denominació en català és 'grup de pressió'. LC

Mà invisible

Expressió encunyada per l'economista Adam Smith per a descriure com el comportament individual orientat a la consecució de l'interès propi condueix automàticament sense cap altre intervenció, a la millor organització social possible. JP

Maltempsada

Desfet de mal temps. Cas advers. DIEC.

Maltempsades: empreses que travessen moments difícils. Situacions de crisi. JP

Malversació

Delicte comès per funcionaris o empleats que consisteix a sostreure, o consentir que se sostreguin, cabals públics o de la societat que estiguin al seu càrrec o es destinin a fins diferents dels reglamentaris. LC /DRAE

Marketing

Conjunt de principis i pràctiques amb les quals es vol augmentar la demanda d'un producte. La seva correspondència en català és "màrqueting", tot i que és força estesa la implantació del terme anglès en el llenguatge comú. LC

Màrqueting directe

Màrqueting que permet personalitzar l'acció sobre l'audiència. JP

Mercat

Conjunt d'operacions comercials que afecten a un determinat sector de béns. DRAE

Mercat regulat

Mercat autoritzat i reglamentat per les autoritats pertinents. Ofereix una seguretat superior als mercats paral·lels. És sinònim de "mercat organitzat". LC

Meritació

Quan es té dret (a alguna cosa) per raó d'un servei. Reconeixement comptable del dret d'un ingrés o d'una despesa. El reconeixement del dret és independent de la materialització de l'ingrés o la despesa. JP/DIEC/LC

Microcrèdits

Préstecs de petita quantia que són destinats a prestataris amb pocs recursos que tindrien dificultats per a obtenir-los en una entitat de crèdit tradicional. Són especialment importants en els països en vies de desenvolupament, ja que possibiliten el finançament de projectes que poden treure de la pobresa a les classes més desfavorides. LC

Moneda

Objecte de metall, paper o altre suport, emès per l'autoritat reconeguda, emprat com a mesura comuna per al valor material de les coses, com a dipòsit de valor i per a facilitar els canvis. DIEC

Moneda deriva del grec *nomisma* que significa regla en referència a que aporta una proporció entre el valor dels béns. Aristòtil posava l'exemple d'un arquitecte que comprava sabates i un sabater que s'havia de comprar una casa la qual cosa

era fàcil gràcies a la moneda que actuava com un intermediari que garantia l'equitat de l'intercanvi. JP

Un sou no val res/dos una mica més/amb tres, ja es compra un pa/ amb quatre, un bacallà/ amb cinc, un bot de vi / amb sis un espasí/ amb set, un gall/amb vuit, un cavall/ amb nou, un abric/ amb deu, un vestit/amb onze, ja s'alça una paret/i, amb dotze, ja es fa un casalet (Amades)

Monopoli

Privilegi exclusiu de vendre alguna cosa en un mercat determinat; dret exclusiu posseït per una persona o per un curt nombre de persones. DCVB

Els monopolis s'apropien de les rendes generades per altres sectors. JP

Monopoli natural

Monopoli d'oferta que es produeix per raons tècniques, per exemple que l'elevat cost de les infraestructures necessàries per a oferir un servei fa que sigui raonable que l'ofereixi una sola empresa. LC

Morós

Persona física o jurídica que s'endarrereix en el pagament d'un deute. LC

La cançó d'en Perot avui no paga i demà tampoc (Amades)

Multinacional

Societat que té les seves activitats disperses per diversos països. LC

Negoci

Organització que afegeix valor i crea riquesa. JP/Peter Drucker.

El diner no ve dormint (Amades)

Nòlit

Preu estipulat pel lloguer d'una nau o d'una part d'ella. DIEC

Obligació

Títol de crèdit de renda fixa, a mitjà o llarg termini, pel qual l'obligacionista rep un interès semestral o anual, emès per una societat o per l'Estat, que representa una part alíquota d'un deute, la finalitat del qual és obtenir recursos aliens per al finançament d'aquesta societat o de les activitats de l'Estat. LC

Oferta

Quantitat de productes que concorren en un mercat per ésser venuts en un moment determinat. DIEC

Onerós

Carregós, que imposa càrrega o despesa. DCVB

OPA (Oferta Pública d'Adquisició)

Operació borsària que consisteix en el llançament d'una oferta comunicada públicament als accionistes d'una societat amb cotització en borsa, així com a la CNMV, en la qual se'ls proposa l'adquisició de les seves accions a un preu, en un termini i en unes condicions determinades, en principi avantatjoses respecte a allò que ofereix el mercat. La finalitat que persegueix l'ofertant acostuma a ser fer-se amb el control de la societat o com a mínim amb un paquet prou ampli com per a tenir una influència significativa en la seva gestió. LC

Oportunitats de negoci

Combinació de factors i circumstàncies favorables per a la realització d'un negoci. Les oportunitats es produeixen d'acord amb J. Schumpeter mitjançant procediments legítims com és la disposició d'un nou bé, d'un nou mètode de producció, l'obertura d'un nou mercat, la descoberta d'una nova font de primeres matèries o el trencament de monopolis. Cal no confondre el sentit de negoci associat al concepte de generació de renda, amb l'apropiació de renda de les resta de sectors que fan els monopolis, que no es consideraria negoci.

A més de les raons tècniques apuntades per Schumpeter hi ha oportunitats associades a moviments sociològics (com per exemple les modes) i a raons estètiques lligades a espectacles de superació (futbol, circ,...) JP

Pactar

Acordar alguna cosa tot obligant-se al seu compliment. LC del DRAE

Palancajament financer

Quan el rendiment dels actius, independentment de com es financin, en proporció és més gran que el cost dels recursos aliens, augmentant la proporció de recursos aliens sobre recursos propis en el passiu, aconseguiríem una rendibilitat cada cop superior dels recursos propis amb tendència a l'infinit.

Si el rendiment de l'actiu variés el palancajament podria esdevenir negatiu amb conseqüències fatals per l'empresa. JP

Par

Igualtat entre el valor nominal i el valor de canvi d'un títol. JP

Paradís fiscal

País en el que existeix un règim tributari que afavoreix als residents estrangers o a les societats en elles domiciliades amb impostos baixos o nuls. Tamames

Patrimoni

Diferència entre els valors econòmics pertanyents a una persona física o jurídica i els deutes o obligacions concretes. DRAE

Patró

Metall que es pren com a tipus per a l'avaluació de la moneda. DCVB

Patronal

Associació d'empresaris que té com a objectiu defensar i promocionar els seus interessos empresarials, econòmics o socials. JP

Passiu

Conjunt d'obligacions de pagament concretes per una societat enfront de tercers, inclòs el seu capital social. LC

Passiu circulant

Passiu exigible a curt termini. LC

Pecuniari

Pertanyent o relatiu al diner efectiu. DRAE

Pelotazo

Derivat de *pelota* (veure pilota), consisteix en l'obtenció de ràpids i quantiosos guanys mitjançant la inversió a molt curt termini en actius financers o immobiliaris emprant bàsicament recursos aliens. JP

Molt diner en poc temps entrat, o robat o trobat. (Amades)

PIME

Petita i Mitjana Empresa. La condició acceptada (Unió Europea) per a ser una PIME es tenir de 250 treballadors i registrar un volum de negocis inferior a 50 milions d'euros o un balanç general inferior a 43 milions d'euros. Tampoc han de ser filials de grans empreses. JP

Pla d'empresa

Formalització d'una simulació del funcionament d'una empresa, especialment del seu pla financer, amb formulació d'objectius a llarg termini, referits als beneficis, a les vendes, a la quota de mercat, etc. Aquests plans son la base per a decidir inversions, incloent-hi la inversió en capital humà. Diccionari d'Economia i Gestió de la UPC i EC.

Pla de pensions

Institució de previsió col·lectiva de caràcter voluntari per la qual les persones que el subscriuen tenen dret a percebre rendes o capitals per jubilació, supervivència, viduïtat, orfandat o invalidesa, en les condicions i quanties establertes, a canvi de les contribucions econòmiques que han d'aportar. Els

plans de pensions poden ser de prestacions definides, de contribucions definides o mixts. LC

Plutocràcia

Govern en què el poder està en mans dels rics. DCVB

De Plutó, deu grec de la riquesa. JP

Pignorar

Empenyorar. DCVB

Pilota

- Forma d'obtenir recursos financers – mitjançant crèdits o lletres de canvi descomptades- per a utilitzar-los en inversions financeres a curt termini amb l'expectativa d'obtenir ràpids guanys. Tamames

- Paper Pilota: Obtenció de crèdit mitjançant descompte de lletres que no corresponen a l'activitat econòmica de l'empresa i que es renoven reiteradament. JP (veure també LC)

Plusvàlua

Acreixement del valor d'una cosa per causes extrínseques a ella. DRAE

Població activa

Part de la població que té edat de treballar i que ho està fent o que està buscant feina. LC

Població ocupada

Part de la població activa que té una feina. LC

Pobresa

Manca, escassetesa. DRAE

Política econòmica

Acció pública exercida sobre l'economia per, servint-se de determinats mitjans, assolir uns objectius que poden ésser de molt diversa mena; l'agent o subjecte actiu són ens públics per més que darrerament hom insisteix en la importància, per a la política econòmica, de les decisions preses per grans unitats i *holdings* privats. EC

Pòsit

Associació formada per a cooperació o mutu auxili entre persones de classe humil. DRAE

Préstec

Quantitat de diners que se sol·licita, generalment a una institució financera, amb l'obligació de retornar-lo amb un interès. DRAE

El diner manllevat ha de tornar-se doblat (Amades)

Preu

- Valor de canvi dels béns i serveis al mercat. Larousse
- El sistema de preus és un 'mecanisme de comunicació d'informació'. Bricall

Preu d'emissió

Import que cal desemborsar per a adquirir els títols en el moment de la seva emissió. LC

Pressupost

Càlcul anticipat del que costarà una obra, una compra, o un conjunt de despeses i d'ingressos en un temps determinat. DCVB

Prima

Excedent del preu actual d'un valor sobre el preu d'emissió. DCVB

Privatiu

Propi d'algú. LC

Producte Interior Brut (PIB)

Valor dels béns i serveis produïts en un país durant un període. LC

Productivitat

Relació entre una quantitat produïda i els medis emprats per obtenir-la, com per exemple treball i capital. Larousse

Projecte

Estudi detallat d'una cosa a realitzar. DCVB

Proveïdor

Persona física o jurídica que abasteix de tot allò necessari per a una fi específica a altres persones físiques o jurídiques. LC

Provisions

Passius l'import o la data de cancel·lació dels quals resulten indeterminats. LC

Publicitat

Divulgació del coneixement d'una cosa fet amb anuncis als periòdics, cartells, emissions radiofòniques, etc. DCVB

Punt mort (*break-even point*)

Moment a partir del qual la societat començaria a generar beneficis pel fet d'haver-se igualat els costos amb els ingressos. És sinònim de “punt d'equilibri financer”.LC

Quitament

Alliberament de part o de la totalitat d'un deute que fa el creditor al deutor. JP

Quitança

Rematada dels comptes, especialment els referents al cessament d'una relació de caràcter laboral o comercial. LC

Quota de mercat

Percentatge que correspon a una societat del total de mercat disponible o del segment de mercat on treballa. LC

Ratio

Quocient o relació entre dos nombres realitzat amb l'objectiu de sintetitzar aspectes quantitius essencials d'una empresa o un sector. Per exemple les despeses de personal sobre el valor afegit, el benefici sobre els recursos propis, etc. JP

Recursos propis

Recursos constituïts pel capital social, les reserves i els resultats, als quals es resten els dividendes a compte. LC

Aquesta definició és equivalent a la de patrimoni: Diferència entre els valors econòmics pertanyents a una persona física o jurídica i els deutes o obligacions concretes. DRAE

Registre de la Propietat

Registre en el qual s'inscriuen els béns immobles, juntament amb els drets i les càrregues que hi estan vinculats. En ell figura qui és el propietari, eventualment si està hipotecat, embargat, si té servituds, si hi ha cap resolució judicial o administrativa que afecti el bé, o altres informacions similars. LC

Registre Mercantil

Registre en el qual s'inscriuen els actes comercials, la constitució de societats, les modificacions estatutàries, etc. LC

Regulador

Administració que tutela un bé o servei d'interès públic gestionat per empreses privades tot regulant i controlant aquells aspectes econòmics que el mercat no pot resoldre prou eficientment, com ara les llicències, les tarifes, la qualitat dels bens,... Exemples: el Banc Central supervisa el sistema financer per a controlar la creació de diner.; la Comissió Nacional d'Energia supervisa el sector energètic,... JP

Captura del regulador: situació en que les empreses regulades, mitjançant la seva influència sobre el regulador, aconsegueixen fer prevaldre els seus interessos per damunt dels del ciutadà o usuari del servei tutelat. JP

Remesa d'immigrants

Enviament de diner que realitzen els emigrants als seus països d'origen.

Rendibilitat

Relació entre el rendiment obtingut per una inversió i el capital invertit, expressada normalment en percentatge. LC

Renda

Import que rep una persona al llarg d'un període com a rendiment del seu treball, d'una activitat econòmica, del seu capital, etc. LC

Requalificació urbanística

Canvi d'usos urbanístics previstos en el planejament inicial per a un determinat sol. JP

Reserves

Provisions que es constitueixen amb beneficis no distribuïts, ja sigui per imperatiu legal o de forma voluntària, com a garantia de solvència i que s'utilitzen com a autofinançament o bé per a distribuir entre els socis en el futur. LC

Riquesa

Conjunt de béns que posseeix una persona física o jurídica, una regió o un país en un moment determinat. LC

Risc

Contingència a la qual està exposat algú o alguna cosa, perill incert. DIEC

Royaltie

Drets d'inversor o autor. Bricall

Saldo

- Import favorable al client o a l'entitat financera, segons que resulti positiu o negatiu, que dona un compte bancari.
- Mercaderia a baix preu.
- En comptabilitat, quantitat resultant de compensar el deure amb l'haver. LC

Sanejament

Programa de mesures encaminades a millorar el funcionament, i amb això el rendiment, d'una societat o d'un sector, entre les quals pot figurar la liquidació d'actius improductius, la reducció de plantilla, la millora del finançament o altres mesures similars. LC

Seguidisme

Comportament dels inversors en borsa caracteritzat pel seguiment de brames i la manca de profunditat en l'anàlisi de les empreses. Aquest terme no està al diccionari i a literatura econòmica s'utilitza el de inversor irracional . JP Segons Daniel .Kahneman l'origen de les bombolles està en l'inversor irracional.

Sèrie de Fibonacci

Sèrie numèrica creada a principis del segle XIII per Leonardo de Pisa (Fibonacci), que consisteix en uns nombres que se succeeixen i que, cada un d'ells, és la suma dels dos anteriors (1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, 89, 144, 233, 377, etc.). Aquesta sèrie té un conjunt d'aplicacions pràctiques perquè és característica de molts processos de creixement expansiu. Per exemple, si en una expressa cada client en portés un altre, l'augment de la clientela seguiria aquesta sèrie. Un altre exemple és el de la població, tal i com es posa de manifest en els estudis de Thomas Malthus. JP/LC

Share

Quota de pantalla. Participació d'una televisió en l'audiència televisiva

Seguretat Social

Sistema gestionat per l'Estat que està dirigit a oferir benestar i protecció als ciutadans mitjançant assistència sanitària, prestacions econòmiques en cas

d'incapacitat laboral o atur, pensions de jubilació, etc. És finançada en una proporció diferent per les empreses i pels treballadors. LC

Simulació

Modelització de la realitat econòmica efectuada amb la finalitat de visualitzar les relacions de causa-efecte amb vista a poder realitzar prediccions per al futur. LC

Sindicat

- Associació de treballadors que té com a objectiu defensar i promocionar els seus interessos professionals, econòmics o socials.
- Junta de síndics.
- Qualificatiu aplicat al crèdit o préstec concedit de forma solidària per un conjunt d'entitats financeres (sindicat bancari). LC

Sistema financer

Conjunt de normatives, instruments, persones i entitats que fan tasques de mediació en els mercats de diner i mercats de capitals d'un país. LC

Soci

Persona que per si sola o juntament amb unes altres constitueix una societat. DCVB

Societat Anònima

Societat de caràcter mercantil que té el capital dividit en accions i integrat per les aportacions dels seus socis, que no responen als seus deutes amb el seu patrimoni personal. LC

Solvència

Capaç de complir degudament el seu càrrec o les seves obligacions. DCVB

Subcontractar

Quan una empresa contracta a una tercera empresa per tota la feina que tenia encarregada. JP

Subhasta

Venda pública al millor postor, especialment feta per manament d'una autoritat. DIEC

Subsidi

Diner donat, concedit, en ajut o socorriment d'algú o d'alguna cosa. DIEC

Subvenció

Prestació econòmica de caràcter públic atorgada a títol gratuït amb l'objectiu que sigui utilitzada en l'activitat econòmica per a la qual sigui concedida. LC

Superàvit

Excés dels ingressos amb relació a les despeses. LC

Suspensió de pagaments (concurso de creditors)

Situació en la qual es troba una societat la insolvència de la qual ha estat declarada oficialment per un jutge. LC

TAE

Tipus d'interès efectiu cobrat o pagat anualment en les operacions de préstec o de dipòsit una vegada capitalitzat per interès compost. LC

Taló

Document o resguard expedit separant-lo de la matriu d'un llibre. DRAE
Document mitjançant el qual hom disposa d'un dipòsit a la vista. Bricall

Tarifa

Preu unitari fixat per les autoritats per als serveis públics realitzats al seu càrrec.
DRAE

Taxa

- Indicador bàsic que consisteix en una relació entre dues variables o magnituds. LC
- Tribut imposat al gaudi de certs serveis o a l'exercici de determinades activitats. LC

Taxa Interna de Rendibilitat (TIR)

Tipus de descompte que iguala el valor en el present dels fluxos d'entrada positius amb el flux de sortida inicial i altres fluxos negatius posteriors. LC

Tipus d'interès

Preu del diner. JP

Títol

Document amb valor jurídic en el qual s'atorga un dret o s'estableix una obligació. LC

Tresoreria

Part de l'actiu d'un comerciant disponible en metàl·lic o fàcilment realitzable.
DRAE

Trinco-trinco (pagar...)

Pagar tot seguit sense dilació. Pagar físicament a l'acte i en efectiu. JP/DCVB

Usdefruit

Dret a l'ús i gaudi de béns que són propietat aliena, amb l'obligació de conservar-los. DIEC

Valor actual

Valor en el moment present d'una suma a percebre en el futur, calculat mitjançant l'aplicació a aquesta suma d'una taxa de descompte que reflecteixi els tipus d'interès i l'element de risc de l'operació. LC

Valor afegit

Riquesa generada per una empresa. Larousse . Pot calcular-se com la diferència entre l'import de les vendes i les compres realitzades a altres empreses.

Valor comptable

Valor dels actius menys el valor dels deutes. Molt rarament el valor comptable és una bona aproximació al valor de l'empresa. JP/ Javier Vega

Valor intrínsec

Valor que dona l'inversor a l'empresa o projecte d'inversió a partir dels plans de negoci i la gestió de la societat. L'aspecte essencial d'aquest concepte és que el valor intrínsec no és un preu de mercat si no que s'obté a partir de la capacitat de generar riquesa de l'empresa. JP/ Warren Buffett

Valor de liquidació

Valor de mercat dels actius menys el passiu exigible. El valor de liquidació no recull el valor de l'activitat que és el que val més d'una empresa. JP/Javier Vega

Valors mobiliaris

Són valors mobiliaris les accions, les obligacions i els títols de Deute Públic.
Bricall

Viabilitat

Possibilitat que alguna cosa es dugui a bon terme. LC

Viabilitat econòmica

Quan en un projecte d'inversió es donen les condicions tècniques i econòmiques per a obtenir beneficis. **JP**

Xec

Document de pagament que pot ser nominatiu o al portador i que permet retirar diners d'un compte corrent al seu titular o a una altra persona. **LC**

Fonts i abreviatures

- Amades, Joan (1938). El diner
- Bricall, Josep M (1977). Veure Perramon (2003)
- Buffett, Warren (1994). Veure Perramon (2003)
- Burr Williams, John (1938) Veure Perramon (2003)
- Diccionari Català Valencià, Balear de l'IEC **DCVB**
- Diccionari d'Economia i Gestió. Dir. Joan Majó i Roca. UPC- Enciclopèdia Catalana, 2001. **UPC**
- Diccionari de la Enciclopèdia Catalana. **EC**. Recurs a Internet
- Diccionari de la Llengua Catalana de l'IEC **DIEC**. Recurs a Internet
- Diccionari de Termes Econòmics i Financers La Caixa **LC**
http://portal.lacaixa.es/docs/diccionario/A_ca.html
- Diccionario de la Real Academia de la Lengua **DRAE**
- Diccionario de Economía. Referencias Larousse. Direcció C.D. Echaudemaison,. Ed Larousse Planeta S.A. 1996. **Larousse**
- Diccionario de Economía. Ramon Tamames. Alianza Editorial, 1988. **Tamames**
- Diccionario de términos económicos, financieros y comerciales. Inglés-Español, Spanish English. Ariel Referencia, 1996
- Druker, Peter (1995) Veure Perramon (2003)
- Keynes, J.M (1936) Veure Perramon (2003)
- Ifrah, George (1997). Veure Perramon (2003)
- Nieto, Ubaldo Veure Perramon (2003)
- Perramon, Joaquim (2003) Tesi Doctoral <http://www.tesisenxarxa.net/TDX-0724103-093758/> **JP**
- Sabater Casals, Marta (2009)
- Serra Ramoneda, Antoni (1993) Veure Perramon (2003)
- Smith, Adam (1776) Veure Perramon (2003)
- Sveiby, Karl E. (1997) Veure Perramon (2003)
- Vega, Javier (1992) Veure Perramon (2003)
- Wikipedia. Recurs a Internet